

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ἡ Παρατημένη

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ JULES LEMAITRE, τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

ΦΤΩΧΗ ΨΥΧΗ!

Ἡ δεσποινίς Λουίζα ντὲ Μερζιδὸλ πέρασε τὴν παιδική της ἡλικία καὶ τὴν πρώτη της νεότητα μέσα σὲ ἀλλεπάλληλα πένθη, ἀγωνίες καὶ οἰκογενειακὲς συμφορές. Σὲ ἡλικία εἴκοσι χρόνων ἔμεινε ὄρφανη. Ἐπειδὴ ἦταν φτωχὴ ἄρχισε νὰ παραδίδῃ μαθήματα πιάνου. Τὸ ἔνομά της ἦταν γνωστὸ, γιατί ἡ οἰκογενεὰ της, ἔθεωρεῖτο ἄλλοτε ὡς μία ἀπὸ τὶς καλύτερες τοῦ τόπου καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἄργησε νὰ βρῇ μαθητὴς. Ἔτσι μπόρεσε νὰ κερδίξῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Κατοικοῦσε σ' ἓνα παλιὸ δρόμο, ἓνα μικρὸ διαμέρισμα, ἐπιπλωμένο μὲ παλιὰ μελαγχολικὰ πράγματα—ὅ,τι εἶχε κατορθώσει νὰ διασώσῃ ἀπὸ τὴν ἐπίπλωσι τοῦ πατρικοῦ της σπιτιοῦ. Ζοῦσε ἔκει μὲ μιὰ γρη῏ ὑπερότερα πού ἦταν ἄλλοτε στὴν ὑπηρεσία τῆς μητέρας της· δὲν ἔβγαινε ἔξω παρὸς μόνο γιὰ τὰ μαθηματὰ της καὶ ἡ καλύτερες ὥρες της ἦταν, τὶς Κυριακὰς, ὅταν ἐπήγαινε στὴ λειτουργία καὶ τὸν ἑσπερινό.

Θὰ ἦταν ὡμορφὴ ἂν ἦταν γελαστὴ καὶ εὐθυμὴ. Μὰ τὰ χαρακτηριστικὰ της φαινότανταν κάπως σκληρά, ὅπως συμβαίνει σὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν ὑποφέρει καὶ ὅταν κρῦβῃ κανεὶς τὰ αἰσθήματά του μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του. Εἶχε ὅμως ὄμορφα μάτια, λυπημένα καὶ τρυφερά. Ἦταν κομψή, ἂν καὶ φορούσε πάντοτε τὸ ἴδιο μαῦρο φόρεμα, κ' ἐμοιαζε μὲ μερικὰ πορτραῖτα τοῦ Ἰωαννοῦ Φλαντρὲν πού, βλέποντάς τα, ὄνειροπολεῖς, μὰ ψυχρὴ ζωὴν μὲ χριστιανικὰ αἰσθήματα, μὲ ἀρετὰς ἀγνωσμένες κ' ἐξαιρετικὰς.

Αὐτὴ ἡ κόρη, ἡ τόσο ἀόσηρῃ, ἔνοιωθε μεγάλη ἀνάγκη ν' ἀγαπᾷ, ἀφοσιωνότανε μὲ πάθος σὲς μαθητὴς της, φάτανε νὰ ἦσαν ἔκρινες λίγο γλυκαῖες κ' εὐγενεῖς καὶ, κάθε φορὰ, πού χαμμά ἀπ' αὐτὲς διέκοπτε τὰ μαθηματὰ της, παντρουότανε κ' ἔφρανε ἀπ' τὴν πόλη, ἡ δὲ Λουίζα ἔνοιωθε βαθεῖα τὴν καρδιά της νὰ σπαραξέται.

Μιά φορὰ, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς μᾶς ἀπὸ τὶς μαθητὴς της, ἄρχισε νὰ ῥωτοτροπῇ λίγο παρὸς της. Ἦταν ἓνας χαριτωμένος ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, καλὸ παιδί κιτὰ τὰ ἄλλα, πού διασκεδάζε μ' αὐτὸ τὸ παιγνίδι, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη καὶ καμμιά κακὴ πρόθεσι. Ὑστερ' ἀπὸ τρεῖς μῆνες ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς παντρουόταν μὲ μιὰ νέα κόρη, ἀπὸ τὴν ἴδια πόλη, πού ἦταν ἐπίσης μαθήτρια τῆς διδος Λουίζας καὶ μάλιστα ἡ πὺ ἀγαπημένη ἀπ' ὅλες.

Ἐκείνη τότε ξαναρχισε μὲ θάρρος τὴ ζωὴ τῆς ἐργασίας. Εἶχαν ἀρχίσει κώλας νὰ τὴ θεωροῦν ὡς γε-

ροντοκόρη. Πολὺ περήφανη ἡ Λουίζα ἀποτραβιότανε κάθε μέρα καὶ πιδὸς ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀπέκρουε ὀρισμένες εὐνοῖες, καὶ δὲ δεχότανε τὶς προσκλήσεις οὔτε τῶν παλιῶν φίλων τῆς οἰκογενεῖας της, ἀπὸ φόβου μήπως—ἂν τὶς δεχόταν— δὲν τὴν περιποιόντουσαν ὡς προσκεκλημένη, ἀλλὰ ὡς δασκάλα. Συγχρόνως, καθὼς ἐξακουσθε τὸ ἐπάγγελμά της στὰ σπύτια τῆς πόλεως, γινόταν, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἐνημερὴ διαφόρων οἰκογενειακῶν σκηναῶν καὶ ῥωτικῶν ἱστοριῶν πού τῆς ἔκαναν ἀκόμη πιδὸς σκληρὴ τὴν ἔρμημά της καρδιάς της.

Ἡ γρη῏ τῆς ὑπερότερα ἀρρώστησε ἐντομεταξὺ. Ἡ δεσποινίς Λουίζα τὴν περιποιήθηκε, τὴν ἐκράτησε σπίτι της καὶ πῆρε μιὰ ἄλλη ὑπερότερα. Ἔτσι ἐάντησε τὶς μικρὲς της οικονομίες, ἀναγκάσθηκε νὰ ἐργάζεται διπλά, νὰ ἐπιδιώξῃ κ' ἄλλα μαθηματὰ καὶ νὰ γνωρίσῃ χίλιες δυὸ ἀπογοητεύσεις.

Τέλος, σὲ ἡλικία τριανταπέντε χρόνων, τὴν ἐξήτησε σὲ γάμο ὁ κ. ντὲ Μωκρουά, πού εἶχε κ' αὐτὸς τὰ πενήντα πέντε του. Ἦταν ἓνας εἰσίστος ἀνθρώπος, γερούσιαστῆς, πολὺ πλούσιος καὶ σεβαστὸς σὲ ὅλους. Ἡ δεσποινίς ντὲ Μερζιδὸλ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της, γιατί φοβότανε τὴν αἰωνία μοναξιά. Ἐξ ἄλλου εἶχε τόσο πολὺ ὑποφέρει, τόσο πολὺ ἐργασθῆ, καὶ δὲν ἄντειξε παιδί.

Ἐλπιε, μὲ τὸ γάμο της, σὲ γέννηση ἐνὸς παιδιοῦ, μὰ δυστυχῶς δὲν τὸ ἀπόκτησε. Ὁ κ. ντὲ Μωκρουά δὲν ἄργησε νὰ προσβληθῇ ἀπὸ παραλοῖα. Ἐπὶ ὄχτ' ἔχοντα δόκλιμα, ἡ Λουίζα ἦταν ἡ νοσοκόμος του. Αὐτὴ τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια του, ὅταν πέθανε, αὐτὴ τὸν ἔκλαψε...

Ἔτσι, σὲ ἡλικία σαρανταπέντε χρόνων, ἔμεινε ἀλλη μιὰ φτωχὴ μόνη στὸν κόσμο, μὲ τὴν καρδιά ὅμως νεανικὴ, πάντοτε γεμάτην ἀπὸ τρυφερότητα πού δὲν ἤξερε τί νὰ τὴν κἀνῃ.

Μερικὰ χρόνια πέρασαν. Ἦταν πειὰ πολὺ πλούσια τώρα : ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀγαθοεργίες, μὰ γρηγορὰ ἄρχισε νὰ πλῆτη. Ἡ φτωχὴ τῆς καρδιά ἐξακολουθοῦσε νὰ τὴ βασανίζει : τῆς χροιαζότανε κάποιος πού νὰ τὸν ἀγαπήσῃ ἀποκλειστικὰ καὶ μὲ ὅλες τὶς τὶς δυνάμεις.

Ἡ κυρία Λουίζα ντὲ Μωκρουά συνήθιζε νὰ παρακολουθῇ τὶς λειτουργίες τῆς Κυριακῆς στὸ παρεκκλήσιο τῆς Μονῆς τῶν Δομινικανῶν. Ἐκεῖ ἦταν πιδὸς γλυκά,

πιά θερμά, πιά όμορφα από τις άλλες έκκλησιές και πολλές κυρίες του κόσμου πήγαν να σ' αυτή για να επιδείξουν τις τουαλέτες τους, ζπως στά σάλνια.

Μιά μεγάλη έσοδη, ένας μοναχός ως τριάντα χρόνων, πολύ όμορφος, κομψός και με μια ύπεροχη χλωμόδα, μίλησε για την «γάμη του 'Ιησού Χριστού». Τό θέμα του τον παρότρυνε και άρχισε να μιλάει και για τόν έρωτα και τάλλα ανθρώπινα αισθήματα. Μιλώντας, έκανε ώραιες ρωμαντικές άποστορφές και ποιητικές μεταφορές. 'Ανέφερε μάλιστα τόν Πλάτωνα, τόν Βεργίλιο και τόν Λαμρτινίνο.

Η κυρία ντέ Μωκρουά τόν βρήκε ύπεροχο. "Έμαθε τόνόμά του από τή διπλανή της κυρία : λεγόταν πατήρ Μονταρού.

Ο Μοναχός μίλησε και τήν έρχομένη Κυριακή για τήν «άμφιβολία και τά θύματα της». Αύτη τή φορά ύληρεξ άκόμα πιά «μιοτιένος». 'Ανέφερε συγχρόνους ποιητάς : τό Λεοπάρδη, τό Μυσός, τό Χάινε και τό Βερλαίν. Περιέγραψε τις άγωνίες πού νουϊόθει μιά ψυχή όταν δέν πιστεύη. Μά άκούγοντάς τον νόμιζε κανείς ότι περιγράφει τις άγωνίες μιάς ψυχής όταν δέν άγαπά !

Η κυρία ντέ Μωκρουά δέν έκρατήθηκε παιδί. Πήγε και βρήκε, μετά τήν λειτουργία, τόν ιεροκήρυκα στο ιερό, τόν συνεχάρη δειλά με δάκρυα στα μάτια, τόν παρακάλεσε να τής ύποδειξη άκριβώς τά έργα τών συγγραφέων πού είχε αναφέρει στο λόγο του, τόν συμβούλευτηκε τί πρέπει να διαβάξη και έγραψε σχεδόν ευτυχισμένη.

Σε λίγες μέρες η κυρία ντέ Μωκρουά τόν ξανάβλεπε και τόν παρακάλεσε να γίνη δόηγητής της. Τού διηγήθηκε τή ζωή της και τού έξερμυστηρεύθηκε τό κενό πού έννοιωθε μέσα στην καρδιά της. Τί έπρεπε να κάνει για νά τό γεμίση; Και κάθε φορά πού τόν άποκαλούσε «πάτερ μου», σκεφτόταν ότι ξεβαίρετα μπορούσε να ήταν παιδί της.

Τότε, έκείνος, συγχνημένος από τήν άγκατάλειψη τής δυστυχισμένης αύτης γυναίκας και για ν' ανταποκριθή ίσως στη μουσική της έπιθυμία, τής ελεπε σοβαρά :

— Κόρη μου, θά μου άρεσε περισσότερο να σάς λέω μητέρα μου και να με λέτε παιδί σας. Είμαι νέος και ξέρω πόσο θά ήμουν άδύνατος χωρίς τήν έξωκριστή βοήθεια πού δίνε ο Θεός στους έρθεσι του...

Η ζωή σας δλη ήταν άρρωσιωμένη στη θρησκεία και στην άρετή και έδοκιμαστήκατε σ' αύτη. Θέλετε λοιπόν να γίνετε μητέρα μου και δόηγητριά μου ;

Και έξερμυστηρεύθηκε με τή σειρά του τή ζωή του στην κυρία ντέ Μωκρουά.

Μιά ζωή γοητευτική άρχισε γι' αύτη από τήν ημέρα έκείνη: Είχε λοιπόν άκούστης παιδί; Κάθε πρωί πήγανε στη λειτουργία του παρεκκλησιού. Φρόντιζε, σά να ήταν άληθινή του μητέρα, για τό ρούχα του και τό άσπρόρουχά του. Τόν άκολουθούσε στις πόλεις όπου πήγανε να διδάξη και άκούγε έκστατική τή κηρύγματα του.

Θέλησε να γνωρίση και τήν οικογένειά του και όταν έμαθε πώς ήταν όργανός, έννοιωσε μιά μεγάλη χαρά ! Ήταν γιος κάποιου τεχνίτου, σάν τό Χριστό και σάν πολλούς μεγάλους άδρες. Αύτο τήν έκανε να τόν θαυμάση άκόμα περισσότερο. Δέν είχε παρά μι' άδελφή, μιά κόρη άσημαντη πού ήταν ροδιότερα σέ μιά μικρή πόλη; ή Λουίζα τήν προίκισε και τήν πάντρεψε πολύ καλά.

Τρεφόντανε με δλη τή δομινικανική φιλολογία. Τού έγραφε, έπι τών πιά ύψηλών θεμάτων μεγάλες έπιστολές, στις όποιες του έπαλεμβανε, χωρίς ν' άμφιβάλλη για τίποσε, όσα διάβαζε. Πάντοτε όμως ευρίσκε τή άπάντησις του πολύ σύντομες. Κάποτε, έκείνος, σέ μιά στιγμή τρεφρότητος, ελεγε τήν έμπνευση να τή γράψη «μητέρα μου» και να ύπογράψη «τό παιδί σας» αύτό τήν κατασυγγίνησε και τήν κατενθούρασε.

Μά ο ρόλος αύτός τής «δóηγητριάς» τήν έκανε να τό παρακίνη: έφθανε μέχρι του σημείου να ύποδεικνύη αύτη στον πατέρα Μονταρού τά θέματα τών κηρυγμάτων του και να άνομιγνύεται στις ιδιωτικές του ύποθέσεις. Τόν έκανε μάλιστα να διακόψη και τήν πνευματική άλληγογραφία πού είχε με κάποια νέα στην 'Αμερική.

Ο πατήρ Μονταρού τό άνεχτόταν δλ' αύτά ύπομονετικά : ή φιλία τής κυρίας ντέ Μωκρουά ήταν τόσο έπαρκελής για τή θρησκεία ! Μά οι θρησκευτικές τής άντιλήψεις ήταν στενές και περιορισμένες. Ήτανε πολύ άυσθηρή στα ζητήματα αυτά κι' έπειδή ο «υιός της» νεοτέριζε κάπως αύτη ήπλε να τόν περιορίξη.

Μιά μέρα πού κηρύσσονταν περὶ τής «γνώστητος», ο πατήρ μίλησε πολύ έλευθερό, ή Λουίζα του τό ελεπε και του μίλησε πολύ ζωνρά. Έκείνος θύμισσε και τά ήλπισαν λίγο για κάμποσε μέρες. Μιά άλλη μέρα τού έκανε διάφορες φιλολογικές παρατηρήσεις. Τά χλάσαν πάλι, και αύτη τή φορά ο καγάς τους βάστηξε άκόμη περισσότερο.

Ένα πρωί, καθώς έπήγε να τόν συναντήρη στη Μονή τής ελεσε ότι έκείνη τή στιγμή «βριόκοιτανε μέσα στο όμηλητήριο με μιά κυρία».

Αφού περιέινε μι' άρα, ή Λουίζα ελεσε να βγαίνη από τό όμηλητήριο μιά νέα κυρία, πολύ όμορφη. 'Αμέσως

έννοιωσε να τής ξεσάξη τήν καρδιά μιά φοιχτή ζηλοτυλία, άλλά δέν τό ελεπε τίποσε.

Υστερ' από λίγον καιρό, μιά μέρα πού ο πατήρ Μονταρού τής ελεσε δόσει ραντεβού για να τήν έξομολογήξη, πήγε τήν ώριμένη ώρα, μιά ή νέα κυρία με τά μαύρα βρισκόταν κιάλας στο έξομολογητήριο.

Η κυρία ντέ Μωκρουά πρόσεξε τό κομψό της άνάστημα, τόν ώμοιο της λαμ' κι τή χαρά του κομμοτό της.

Η άράια άγνωστη, έμεινε ώρα, κολλητή ώρα, μέσα στο έξομολογητήριο και, όταν έβγήκεν έξω τό μάτια της ήσαν γεμάτα δάκρυα.

Μόλις έκείνη βγήκε έξω ή κυρία ντέ Μωκρουά, όρμησε άκράτη μέσα στο έξομολογητήριο.

— Παιδί μου, ελεπε στο μοναχό, θελήσατε και μου δώσατε τό δικαίωμα να διευθύνω τήν ψυχή σας πού μου ελεπε τόσο προσφιλής. Είμαι γοηδ' κι' άν όσεις ελεθε πιά μορφωμένος και πιά ένάρετος από μένα, ο Θεός πού έκανε τή χάρη και μου έδωσε μεγαλειότερη πείρα από σάς. 'Ε λοιπόν : άκούστε τί θά σάς πώ : προσέχετε ! Συγχώρηστε με για τήν ελιχρινιά μου, μιά ελενε έλικρινάδινο για έναν άνδρα τής ηλικίας σας ν' άκούξη έπι δόλοκληρες όρες τις έξομολογήσεις νεαρόν γυναικών, όταν έκείνες ελενε ώραιες σάν κι' αύτην πού βγήκε προ δλίγου από δώ...

Αύτό ήτανε σάν ένα ράπισμα στο πρόσωπο του νεαρού Ιερωμένου. Άνορθώθηκε με τή θρησκευτική του περβαίρεση, τήν υπερφάνεια ενός άνθρώπου άγνού και βίβραιο για τόν ένουτό του, με σ'ίν σκληρότητα ενός άνθρώπου πού μπορεί και συγκρατεί τά πάθη του.

Τό έξομολογητήριο ήταν έρημο. Ο πατήρ Μονταρού με μιά φωνή τρομερή και χειρονομώντας ζσηρά, τής φώναξε :

— Κυρία ντέ Μωκρουά, σάς άπαγορεύω, άκούστε ; σάς άπαγορεύω ν' άναταύεσθε στη ζωή μου ως Ιερικός και ν' άναμνύσσετε σέ ότι δέν άφορέ παρά τό Θεό κι' έμένα...

Και βγήκε έξω γοήγορα.

Η κυρία ντέ Μωκρουά σωρασίτηκε ύπάνω στις πλάκες. Τήν άλλη μέρα, συντριμένη από τήν δόνηση και έτοιμη να ύποστηη κάθε έξετελισμό, ξανάπλησε στο μοναστήρι. Ο θρηφός τής ελεπε ότι ο πατήρ Μονταρού άπουσίαζε. Ο ήγούμενος, τόν όποιό έζήτησε κατόπι, τής άνήγειλε ότι ο πατήρ ελεγε φύγει για τό Τυρόλο, όπου θά έμεινε για λίγους μήνες σ' ένα καινούργιο μοναστήρι.

Τότε κατάλαβε ότι όλα ελεχαν τελειώσει παιδί.

Η κι' ντέ Μωκρουά ελεγε ένα μικρό πηγιο στην έσοχη : κατέρυγε έκεί.

Έκει έζησε ένα χρόνο μέσα στη μελαγχολία τών αλωνοβίων δέντρων και τών άκίνητων λιμνών, όπου καθρεπτιζόταν ματωμένος ο ήλιος στα δειλινά. "Έζησε έκεί κάνοντας μηχανικά τά θρησκευτικά της καθήκοντα, παίζοντας χωταίριες με τό κομπολόι της, με τά μάτια σταγνά, ψυχρά και χωρίς σκέψεις.Κ' έδουρε μέρα με τή μέρα από μιά άρρώστια του ήπατος, τήν όποια ελεχαν επιδεινωσει ή τελευταιές της συγχνησίσεις.

Όταν έννοιωσε πώς έπλησίαζε τό τέλος της, παρακάλεσε τή νοσοκόμο πού τήν περιποιόταν να γράψη στον πατέρα Μονταρού ότι θά πέθαινε.

Και πέθανε πρόγμωτη τήν άλλη μέρα.

Η άκάντησις του μοναχού έφθασε άργά και δέν τήν έπρόλαβε.

Ήταν άπλή και ελιχρινάδι :
"Μητέρα ! μητέρα ! μητέρα ! τής έγραφε, έρχομαι !... Τά ξεχάσα όλα ! " Έκλαπα πολύ μπρος στο Θεό... Συχώρη με, κλπ."
Και ύπέγραψε από κάτω "Ο γυιός σας".

Η άδελφή νοσοκόμος πού έλαβε αύτη τήν έπιστολή νόμισε ότι μπορούσε να τήν άνοιξη. Άμα τή διάβασε, έξερμυστήθηκε και σκανδαλίστηκε λίγο.
Jules Lemaître

Βρήκε μετά τήν λειτουργία τόν ιεροκήρυκα στο ιερό...

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΔΗΜΙΩΝ

ΚΡΕΜΑΣΤΕ ΤΟΝ ΣΕΙΣ !..

Να και ένα ανέκδοτο σχετικό με τις ιδιοτροπιές τών δημίων: "Όταν ο δήμος του Παρισίου άπεκράρισε τόν περιφμό ιππότη ντέ Ροάν, δ'ν καταδέχθηκε να κρημάση κατόπιν έναν άσμο δημοδιδάκαλο πού είχε καταδικασθή στην άιμωτική αύτη ποινή ό: σενένοχος τό ιππότου.

— Αύτόν, ελεσε στους βοηθούς του δείχνοντάς τους περ-φρονητικά τόν μελλοθάνατο πού είχε τήν άτυχία να μη γεννηθή άριστοκοράτης, αναλάβετε τόν σεϊς. Σε σάς μόνον ταιριάζει... Δέν θά λερώσω εγώ τά χέρια μου άγγίζοντάς του, μετά τήν τιμή πού τού ελεγε προ δλίγου ν' άποκεφαλίσουν τόν ιππότη ντέ Ροάν !..

